

УЛОГА ЈОУ ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА „БОРКА ТАЛЕСКИ“ ПРИЛЕП У РАЗВОЈУ ЛОКАЛНОГ КУЛТУРНОГ ТУРИЗМА ГРАДА ПРИЛЕПА

САЖЕТАК | Овај рад односи се на улогу Градске библиотеке „Борка Талески“ у развоју локалног туризма града Прилепа. ЈОУ Градска библиотека „Борка Талески“ Прилеп као културна установа представља значајан културни, туристички и информативни центар у граду. Библиотека, као културна установа, обавља широк спектар делатности, на пример: презентација културног наслеђа (раритетна збирка, завичајно одељење), као и размена информација сваке врсте, задовољавајући потребе најширег круга корисника из града, као и гостију и посетилаца који на неки начин долазе у град – као учесници неке манифестације, изложбе и других културних догађаја који се одржавају у граду и околини.

КЉУЧНЕ РЕЧИ | културни туризам, библиотека

ЈОУ Градска библиотека „Борка Талески“ једна је од најстаријих културних институција у граду Прилепу. Наша библиотека обавља широк спектар делатности, посебно у развоју културе, презентације културног наслеђа и размени информација сваке врсте, задовољавајући потребе најширег круга корисника, редовних, потенцијалних, но и бројних посетилаца и туриста који трагају за разноврсним информацијама.

Град Прилеп има богату културну историју. Као град, први пут се помиње 1014. године у делу „Кратка историја“ византијског писца Јован Скилица, савременика цара Самуила. У овом његовом делу прича се о бици код Беласице 1014. године, кад се повукла Самуилова војска и његових 15 000 ослепљених војника.

Данас град Прилеп има око 70 000 житеља и један је од најзначајних градова у Македонији као политичко-административни, културни и економски центар,

Градска библиотека „Борка Талески“ Прилеп

а ЈОУ Градска библиотека „Борка Талески“ представља културно жариште, место где се одвијају бројни културни догађаји и манифестације који доприносе развоју културног туризма како у граду, тако и на нивоу државе Македоније.

Културни програми, манифестације, међународња сарадња, представљају значајан сегмент обављања библиотечне делатности и имају за циљ да побољшају културни живот заједнице. Једна од таквих манифестација у организацији наше библиотеке је међународна поетска манифестација „Поетско Маркукуле“, где се испод Маркових кула, на месту названом „На трону код слона“ окупљају бројни песници не само из града Прилепа и државе Македоније, већ из многих земаља попут Словеније, Србије, Бугарске и др. Они рецитију своје песме, које наша библиотека публикује у једном зборнику. Сви учесници овог скупа посећују бројне културне знаменитости и споменике нашег града.

Значајан део у нашој библиотеци јесте Завичајно одељење са око 3500 наслова завичајних аутора, пореклом из Прилепа, које раде и живе у другим градовима и земљама. Они повремено посете библиотеку и дају на поклон своје радове (књиге, магистарске и докторске студије и друго).

У нашој библиотеци имамо и доста богату раритетну збирку са око 1000 наслова ретких издања и оне су штампане пре 1945. године, у периоду између

Првог и Другог светског рата, када се и формирало и прво градско читалиште „Надежда“. Ове књиге написане су на страним језицима као што су руски, бугарски, српскохрватски, енглески, немачки и др. Најстарија књига која буди велико интересовање код читалаца и многих посетилаца и туриста јесте „Канадска библија“, која је штампана далеке 1879. године, на енглеском језику, а у нашу библиотеку је донета као дар пре 17 година од стране једног запосленог, сада пензионера.

Са историјског и културног аспекта, ова раритетна збирка представља израз и потврду свих оних вредности и прилика које су постојале на овим просторима, представљајући човеков живот.

РАРИТЕТНА ЗБИРКА

Иако скроман, овај фонд књига је веома интересантан за посетиоце наше библиотеке, но и за бројне стране туристе који посећују нашу библиотеку. С времена на време, зависно од финансијских средстава, овај фонд се обогаћује и обнавља.

Међубиблиотечка сарадња са другим библиотекама у нашој земљи, као и међународна сарадња са колегама из других земаља такође је основа за развој локалног туризма. Наши гости и колеге из других градова и других земаља које долазе у нашу библиотеку воле да посете и наше знаменитости, галерије, манастире и сл.

Једно од најинтересантнијих и најпосећенијих места у нашем граду је Музеј експоната лула, или на турском чибука, који је смештен у Институту за старословенске културе. Збирка лула садржи доста интересантних и богатих експоната, на пример лулу цара Романова, лулу Ане Колом Казанове, Хабсбург лулу, као и чибуке Драже Михајловића и Јосипа Броза Тита. Ови експонати израђени су од скупоцених материјала - злата, сребра, платине и драгог камења. Сваки експонат има своју причу, која је и главни критеријум за колекционирање. Дакле, овај музеј лула веома је интересантан за посетиоце и туристе зато што експонати говоре.

Друго најпосећеније и најзанимљивије место за наше госте и туристе јесте Галерија старих икона, која је смештена у центру града и ради у склопу Завода и Музеја града Прилепа. У галерији се налазе археолошки, етнографски и етнолошки експонати који су везани за православну религију. Једна од најстаријих фрески-икона датира још од XII века. Таква је и фреска Архангела Гаврила, која

је била изложена у многим градовима широм света као што су Њујорк, Лондон, Стокхолм. Један од најлепших експоната у галерију је „Деисијзин чин“ (Епистол), који је израђен у 1535. године од познатог иконописца архиђакона Јована. Један од последњих експоната је „Јерусалимска плаштаница“ (платно). Оваквих типова на платну има у многим црквама и манастирима, а интересантни су зато што садрже велики број сцена и личности из Старог и Новог Завета. Ова плаштаница израђена је 1870. године од стране непознатог мајстора - сликара на импрегнираном платну на гипсу са темперним бојама.

Период препорода (VIII и IX век) можемо сагледати као велико културно богатство које се рефлектује у духу уметности града Прилепа. То је и разлог више да се сачува и лепота тог богатства преко материјалне и духовне културе. Најпосећеније место, духовни кутак који је у близину града Прилепа је манастир Св. архангела Михаила. Он је смештен на врло живописној локацији међу стенама на комплексу „Маркових кула“. Црква датира још из 12. века и била је главно седиште краља Вукашина. На два зида цркве на самом улазу насликани су краљ Вукашин и његов наследник Марко.

Такође, у нашем граду има разних културних и спортских догађаја различитих садржаја који имају за циљ да побољшају и обогате културни и спортски живот наше заједнице. Интерес да наша библиотека буде партнер у овим културним и спортским догађајима почива на атрактивној локацији и окружењу у центру града, где туристи и посетиоци ових догађаја могу добити информације преко постера, флајера, мапе и сл. Град Прилеп и његова околина прекрасно је место за планински туризам, за уживање у нетакнутој природи, неистражене гранитне стене избачене из утробе земље преко ерупције малих вулкана пре милион година стварају мистичан пејсаж. Наш град важи за један од најпознатијих за болдеринг - то је релативно млад спорт, нова врста атракције како за почетнике тако и за алпинисте. Наш град и његова околина једна је од десет најбољих дестинација у свету.

У граду Прилепу бицикличка култура одавно је присутна, али последњих неколико година је у великом успону и већ прелази у међународну манифестацију, а наш град је био домаћин и државног првенства у категорији ридски бициклизам, у оквиру друмског шампионата, а под покровитељства Бицикличке Федерације.

Наш град и Пелагонијски регион веома је познат и привлачан за госте и туристе и као дестинација за параглајдерство. Прилеп је један од ретких градова који су оформили трилинг званичних полатања Крушево-Галичица-Трескавец.

Најзначајније и најпосећеније манифестације од стране туриста у нашем граду су Фестивал народних позоришта „Војдан Чернодрински“, који се одржава у Прилепу традиционално сваке године, већ 50 година, „Фестивал гајди“, „Фестивал пива“, као и Карневал „Прочка“. На ове фестивале долази много гостију из других градова наше земље, као и гости из иностранства.

Поменула бих и најформалнији тип сарадње која је озваничена и протоколом, а коју је наша библиотека остварила са библиотеком „Стефан Првовенчани“ из Краљева. Ми смо радили на заједничком пројекту о Марку Краљевићу и освојили неколико награда за анимирани филм, а они су били код нас у узвратној посети и били гости наше манифестације „Дани Краљевића Марка“.

Поменула бих још једно искуство на пољу међународне сарадње са пројектом „Промовисање европских вредноста преко књижевних дела европских и балканских аутора“. Наши гости били су наше колеге библиотекари и писци из Народне библиотеке „Тими Митко“ (Корча, Албанија), из Народне библиотеке „Љубен Каравелов“ (Русе, Бугарска) и библиотекари из Коренице и Плитвица (Хрватска).

Са ових пројектима и међународним сусретима наша библиотека представља спој културе и развоја локалног туризма у нашем граду, зато што су посредством библиотеке гости посетили сва она најатрактивнија, а горе поменута места.

На крају овог излагања истакла бих да културни туризам у нашем граду почиње полако да се развија, а наша библиотека има значајну улогу као информативни центар, зато што олакшава приступ свим посетиоцима и страним туристима до места која желе да посете и истраже све оне знаменитости, галерије, културне споменике и сл.

NADE KARADŽOSKA

City Library "Borka Taleski", Prilep (North Macedonia)

nadekaradzoska@hotmail.com

THE ROLE OF THE CITY LIBRARY *BORKA TALESKI* IN PRILEP IN THE
DEVELOPMENT OF LOCAL CULTURAL TOURISM OF THE CITY OF PRILEP

SUMMARY | This paper discusses the role of the City Library "Borka Taleski" in the development of local tourism in the city of Prilep. Being a cultural institution, the City Library "Borka Taleski" represents an important cultural, tourist, and information center in the city. The library - as a cultural institution - is engaged in a wide variety of activities, such as: the presentation of cultural heritage (a rarity collection, the heritage department), as well as the exchange of information of any kind, thereby satisfying the needs of the widest circle of users from the city, as well as the guests and visitors who, in a way, visit the city as participants in a manifestation, an exhibition, or some other cultural event that is held in the city and its vicinity.

KEY WORDS | cultural tourism, library

НАДЕ КАРАДЖОСКА

Городская библиотека имени Борки Талески, Прилеп (Северная Македония)
nadekaradzoska@hotmail.com

РОЛЬ ГОРОДСКОЙ БИБЛИОТЕКИ ИМЕНИ БОРКИ ТАЛЕСКИ В ПРИЛЕПЕ В РАЗВИТИИ МЕСТНОГО КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМА ГОРОДА ПРИЛЕП

РЕЗЮМЕ | В этом докладе речь идет о роли Городской библиотеки имени Борки Талески в развитии местного туризма в городе Прилеп. Точнее, Городская библиотека имени Борки Талески Прилеп, как культурное учреждение, представляет собой важный культурный, туристический и информационный центр города. Библиотека, как учреждение культуры, организует широкий спектр мероприятий, таких как: презентация культурного наследия (коллекция раритетов, краеведческий отдел), а также обмен информацией всех видов, удовлетворяя потребности самого широкого круга пользователей - горожан и гостей города, участников различных событий, выставок и культурных мероприятий, которые проводятся в городе и его окрестностях.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА | культурный туризм, библиотека